

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
1. lékařská fakulta
ÚSTAV TEORIE A PRAXE OŠETŘOVATELSTVÍ
140 59 Praha 4 – Krč, Vídeňská 800

Posudek oponenta bakalářské práce

Název bakalářské práce	Názory laické veřejnosti na problematiku péče o své zdraví
Autor práce	Andrea Rákosová
Název studijního oboru	Všeobecná sestra
Forma studia	Kombinovaná
Vedoucí práce	Mgr. Miluše Kulhavá, ÚTPO 1. LF UK
Oponent práce	PhDr. Zdeněk Kučera, České společnost podpory zdraví
Akademický rok	2011 / 2012

Posudek

Volba tématu

Domnívám se, že téma bakalářské práce bylo zvoleno případně, vzhledem k rostoucí důležitosti sebezpečenosti a přejímání zodpovědnosti za vlastní zdraví. Důležitost výchovy ke zdraví a podpory zdraví je, navzdory politickým proklamacím, stále přehlížena. Ocenění hodná je snaha nabídnout, kromě kompilace teoretických prací, rovněž pokus o empirickou studii, se všemi úskalími, která studentská práce přináší.

Teoretická část

V teoretické části je značná pozornost věnována analýze základního pojmového aparátu, s nímž pracuje veřejné zdravotnictví, jakož i oblast podpory zdraví a výchovy ke zdraví. V textu jsou nejčastěji citované práce Čeledové a Čevely (2010), Holčíka (2010) a Holčíka et al (2010). Samozřejmě by bylo možno poukázat na mnohé další zdroje, které zůstaly opominuty, jako např. publikace doc. Kebzy „Psychosociální determinanty zdraví“, jako překladatel v literatuře uváděné publikace „Fakta a souvislosti“ bych uvítal alespoň krátký pasus věnovaný hlubším sociálním souvislostem zdraví. Pokud si práce klade za cíl „*hodnocení postojů, přístupu a hodnotových preferencí laické veřejnosti ke svému vlastnímu zdraví, především vztahu laické veřejnosti ke zdravému životnímu stylu a přístupu k preventivní péči, která je nedílnou součástí péče o zdraví*“, předpokládal bych, že se v textu objeví poněkud obsírnější výklad letmo zmíněného konceptu „zdravotního chování“ a mnohosti jeho interpretací. Na druhé straně oceňuji zamyšlení nad definicí zdraví WHO a jeho implikacemi.

Odhlédneme-li od těchto připomínek, které odkazují spíše k možnostem rozšíření předložené práce, je možno ji hodnotit jako svědomitou, prokazující schopnost systematicky pracovat s různými teoretickými koncepty a samostatně je interpretovat.

Empirická část

V empirické části práce předkladatelka zvolila dotazníkové šetření u skupiny náhodně vybraných respondentů, u nichž ověřovala „zda laická veřejnost pečuje o své zdraví“, což je jistě mimořádně ambiciózní cíl, obtížně splnitelný v rámci bakalářské práce. Tento olbřímí úkol byl nicméně operacionalizován do podoby řady cílů dílčích, které, s jistými výhradami splnitelné spíše byly: většina z těchto dílčích cílů se soustřeďovala na informovanost a faktické zapojení do preventivních programů.

Z hlediska metodologie se jednalo o dotazníkové šetření, postrádáme ovšem informaci, jak proběhl sběr dat, tedy, zda byly dotazníky administrovány formou poštovní ankety, nebo byly sejmuty formou rozhovoru tazatele s respondentem, případně jinou cestou. Takové informace jsou z hlediska posuzování validity i reliability dat důležité. Otázky rovněž zůstávají, pokud jde o deklarovanou „náhodnost“ výběru - zda byla založena na nějaké formě kvótního výběru nebo nějakém jiném typu stochastického výběru. Samostatnou kapitolou je velikost výběru a z toho plynoucí možnost generalizace výsledků. Je logické, že v rámci bakalářské práce je výběr necelé stovky respondentů zcela adekvátní, v interpretaci výsledků by ovšem bylo třeba empirická zjištění formulovat poněkud opatrněji. V souvislosti s velikostí výběrového souboru působí počítání procent na dvě desetinná místa poněkud nepatřičně (v případě jedné odpovědi procentuálně vyjádřené jako 6,25% dokonce komicky).

K formulaci otázek v dotazníku by bylo možno mít řadu výhrad – některé (jako např. ot. Č. 6) by bylo možno označit jako sugestivní, jiné volající po detailnější nabídce alternativ, nebo po položení dotazu ve formě projektivní apod. Na druhé straně je třeba ocenit odvalu se do formulace vlastního formuláře pustit.

Pokud jde o prezentaci výsledků, prezentace struktury souboru by jistě patřila do přílohy práce, nikoli na úvod prezentace výsledků. Samotné formě prezentace by bylo možno vytknout stereotypní užití výšečových grafů, zejména u dichotomních proměnných (ano-ne), kde by bylo vhodnější užití histogramu a komparovat meritorní proměnnou u různých souborů (muži vs. ženy). Rovněž interpretace některých odpovědí je, vzhledem k formulaci otázek, příliš zevšeobecňující, jako např. formulace „95% žen a 82% mužů přijalo zodpovědnost za vlastní zdraví“. V této souvislosti by, v teoretické části, bylo vhodné odkázat na výzkum „health locus of control“, mapující, kdo nebo co má rozhodující vliv na jejich zdraví (zda je to jedinec sám, osud či dědičnost, nebo prostředí).

Za velice prospěšné bych rovněž považoval, aby se autorka, pokud bude v jejím úsilí empiricky mapovat zájem veřejnosti o vlastní zdraví a sebepéči pokračovat, pokusila seznámit s empirickými daty, která shromáždily některé agentury pro výzkum veřejného mínění, případně s výzkumy IZPE či NCPZ.

Rozhodně je třeba ocenit, že se autorka zaměřila na obeznámenost veřejnosti s preventivními programy zdravotních pojišťoven, byť toto dotazování mohlo být poněkud konkrétnější, se zaměřením na jednotlivé projekty.

Výše uvedené výtky rozhodně nesnižují záslužnost posuzované práce, kterou celkově hodnotím jako výbornou.

Přílohy

Formální zpracování práce

Jak práce odpovídá normám, zákonným ustanovením a předpisům pro psaní závěrečných prací (Opatření děkana č. 10/2010)

Stylistická úroveň práce je velmi dobrá, autorka projevila schopnost pracovat s prameny a vhodně je využít k prezentaci vlastních stanovisek.

Formální náležitosti (přehlednost, úprava tabulek, grafů, obrázků apod.)

Po formální stránce je práci možno hodnotit jako přehlednou, s využitím vhodné formy grafické prezentace.

Spolupráce autora bakalářské práce s vedoucím práce.

Celkové hodnocení práce (6 – 10 vět)

Pokud jde o teoretickou část, hodnotím práci jako velmi dobrou, prokazující porozumění základní terminologii a práci s prameny. Pokud jde o empirickou část, autorka prokázala schopnost věnovat se této oblasti i v budoucnu. Výtky uvedené výše lze považovat spíše jako doporučení do budoucí práce autorky. Bylo by vhodné, kdyby posuzovaná práce byla použita jako pilotáž pro širše koncipovaný výzkum.

Práce odpovídá / neodpovídá požadavkům kladeným na bakalářskou práci

Práce odpovídá požadavkům

Doporučení / nedoporučení k obhajobě

Práci rozhodně doporučuji k obhajobě

Práci klasifikuji stupněm výborně velmi dobře dobře neprospěl/a

Výborně

V případě hodnocení stupněm neprospěla uvést hlavní nedostatky práce a zdůvodnění tohoto rozhodnutí.

Otázky a připomínky k obhajobě práce (nutné)

Jakými faktory je podle vás podmíněno „zdravotního chování“? Pokuste se vysvětlit model KAB, případně jiné vám známé koncepty zdravotního chování.

Jak proběhl náhodný výběr respondentů?

Jakou formou byli respondenti dotazováni?

Na základě jakých dat soudíte, že tak vysoké procento respondentů přijalo zodpovědnost za vlastní zdraví?

Pokud byste ve vašem výzkumu pokračovala, nač byste se zaměřila, případně jakých úskalí byste se vyvarovala?

Místo a datum vypracování
posudku posuzovatelem
Praha, 15.1.2012

Podpis vedoucího práce